

KAS ME VALIME VALLA VOLIKOGU?

Usun, et jah.

Omavalitsusliku institutsiooni nimetusena on sõna 'vald' väga tabav: valdama — oma võimuses, enda käes pidama, oskama (OS, Tln., 1976).

Aga kuniks sisu on endine, jääme ka vana vormi juurde. Külanõukogu, see paljusõnaliselt väheütlav mõiste, jääb meie teadvusesse veel umbes aastaks, siis kaob ta kasutuselt ja meelest.

10. detsembri kohalike valimiste tulemused VÄIKE-MAARJAS:

Juta HAASSMA
Argo KASKEMÄ
Ahti KASKEMÄ
Malmu KALVET
Toomas KALVET
Ene KINKS
Toomas KABIN
Olev LIBLIKMANN
Vilji LIKEMETS

Ellen LOSSI
Olavi LOSSI
Elju MOISA
Endel MÄEMETS
Mihkel MÄND
Sirje MÄTAS
Bruno MÜNTHER
Riho PAU
Heiki PÄRNAMÄGI
Maili VÕHANDU

Väike-Maaria külanõukogu esimees OLEV LIBLIKMANN: „Külanõukogu, seni kuni ta veel sellise nimetuse all funktsioneerib, peab muutuma näiliselt võimu omavast organisatsiooneriib, peab muutuma näiliselt võimu omavast organisatsiooneriib. Seni on ta olnud rajooni täitevkomitee ripats, igasuguse iseseisva otsutamise õigus ja võimalus on praktiliselt puudunud.“

Praegu käib juhtimisorganite formeerimine. 1991. aastal võetakse külanõukogu on väga raske täies koosseisus kokku saada. Sellepärast on vaja väiksemaid üksusi, et konkreetseid ülesandeid kompetentsete inimeste abili võimalikult lühikesel ajaga lahendada.“

... ja Simunas:
Jüri AAVIK
Ain EENMAA
Sven KESLER
Jaani KIISK

Hans KRUSAMÄGI
Raino KÕIV
Rein LIIVAK
Jaani MILLER
Kalle POLDMAA

Simuna külanõukogu esimees SVEN KESLER: „10. detsembri valitud saadikutest peaks kujunema valla asutav kogu. Vallale üleminekut takistab vastava seadusandluse puudumine. Me ei tea, millised hõlmed on, millised hõlmed on, millised hõlmed on, millised hõlmed on...“

nimi. Viiekümne okupatsiooniga aastas on elu küdades niivõrd palju muutunud, et ajaloolise Avanduse valla taastamine eridistes piirides võib osutuda ületamatuks raskeks. Arvan, et niitulevase valla nime kui sinna kuuluva küla üle peavad otsustama siinsed inimesed ise. Oleks meeldiv, kui neis küsimustes keegi kaasa rääkida soovib. Ootan arvamusi ja teavet Avanduse valla kohta Simuna külanõukogus, tel. 67 343.“

„MENSŠEVIKUD“ TARTUS JA TALLINNAS

peavad heastama kahju, mis on viimase viiekümne aasta jooksul Eestile, Lätile ja Leedule tekitatud.

Minnule jäi kõigi esinejate, ka väliskülaliste, ettekannetest kõlama kaks põhitõde — esimene, röömsam, on see, et praegu on võimalus ja ka viimane aeg taastada meie ühiskonnas

sootsaaldemokraatlikud põhitõded, teine, kurvem — sootsaaldemokraatia hirmsaimad vaenlased läbi ajaloo on olnud kommunistid ja natsionaalsotsialistid.

ESDIPi moodustamisega seoses oli seisukohti ja arvamusi palju ja seejuures üsna vastakaid. Tore oleks, kui ESDIPist kujuneks tõeliselt demokraatlik partei, mille aga varjupaik kommunistidele, et muudetud nime all endiselt võimule jääda. Selge on see, et kompartei liikmed ühinevad enamasti ESDIPiga.

Veidi teist laadi olid tööpäevad Tallinnas, kus lõpuks moodustati Sootsaaldemokraatlik Assosiatatsioon. Siin oli laata

EDTE Simuna osakonna esimees TIIT VILK

1975. aastal formuleeris Olaf Palme, tollane Rootsi Sootsaaldemokraatliku Partei programmikomisjoni esimees, mõned mõtted, mis peaaegu sõna-sõnalt on üle viidud partei uue programmi projekti:

„Seal, kus leninismi printsibiidid /---/ on olnud juhtivad, pole lootused rahvavalitsuse suhtes täide läinud. Väike grupp inimesi on ülekohtuselt enda kätte kiskunud võimu otsustada enamuse üle ilma demokraatliku kontrollita. Majandusel on alistatud bürokraatlikule ja tsentralistlikule juhtimisele. Varena privileegiühiskond on asendatud uuega.“

Maadel, kus kommunistlikud parteid on juhtinud juba kaua, on suured sissetuleku ja ühiskondliku seisundi vahed. Ei kodanike, töötajate ega tarbijatena ole inimestel võimalik vabalt avaldada oma vaateid või nõudeid.

Demokraatia puudumine takistab kodanikel väljendada oma soove ja kujundada ühiskonna arengut. Riikides, kus valitseb leninismi printsiip, pole ruumi demokraatlikel

väärtustel. Selle asemel vabadus ja võrdõiguslikkus lämmatatakse. /---/“

Rootsi Sootsaaldemokraatliku Partei uue programmi projekti peatüksis rahvusvahelistes suhetes on üks osa, mis on Eestile eriliselt huvipakkuv:

„Riigipiirid on resultaadid ajaloolisest olukordadest, sealhulgas vallutussõjad, kolonialism ja suurriikide lüüesdamine. /---/“

Ka täna on olemas rahvaid, kes veel pole saavutanud iseseisvust, vaid kellel on õigustatud nõudmisi poliitilise vabastamise, enesemääramise, keelelise ja kultuurilise identiteet suhtes. Ka täna on olemas selliseid inimesi, kes on alla surutud oma keele, kultuuri, rassi, usu või poliitilise veendumuse pärast. Vastuolud, mis on niisugustest teguritest alguse saanud, on tegelikult peamised põhjused rahvusvahelistele konfliktidele. Niisuguseid konflikte peab lahendama rahulikult, vastastikuks respekti ja rahvusvahelise koostöö vaimus. Ühelgi rahval pole õigust alla suruda teist rahvast.“ /---/“

EESTI KONGRESS:

VALIME VABADUSE

MÕ OLEME SELLE SÕJA KORD JUBA VÕITNUD

Nüüd lõpuks, kui on avanenud infouksed Eesti Kodanike Komiteede (EKK) tegevuse tutvustamiseks ja Eesti Kongressi (EK) kokkukutsumise korraldamiseks, palun kõiki tähelepanelikult jälgida toimuvat, võtta see nõ. endasse, et tunnetada, kes mina ja kes meie tõeliselt oleme. Mõeldud on meie rahvast, meie olukorda, meie väljavaateid ja igatse kohust järeltulivate põlvede ees.

EKKde tegevuse tunnustamine ei tulnud kergelt, kuid kompartei ja võimuorganid, kes algselt väljendasid oma otsest eitavat suhtumist, on olnud sunnitud seda muutma, sest mina, sina, meie kõik julgeseime end registreerida Eesti Vabariigi kodakondsete või selle taotlejana, st. liikumise toetajatena. Me näeme rahvuslikku garantiid ainult Eesti Vabariigis vastavalt Tartu rahulepingule, mitte aga ENSV, mis juriidiliselt on nonsens, sest iga hehk võib Vene impeeriumivõim N. Liidu konstitutsiooni alusel tühistada iga meie väikseimagi tahteavalduse. Praegu mängitakse veel pisut demokraatiat, kuid edaspidist garantiid pole mingit. Eestis tõstab pead 5. kolonn, nõuab õigust peremees olla või eraldub ühes meie põlismaaga. Narva-tagune ja Petserimaa juba kisiti meie käest väikseimagi tseremooniata.

Lugupeetud Väike-Maarja ja Siimuna kihelkondade rahvas, teil seisab ees võimalus aktiivselt osaleda Eesti Kongressi delegaatide valimises, tõsiste ausate eestimaalaste kandidaatide toetamises oma häällega.

Ärge jääge kõrvaltvaatajateks, jälgige teavet ja andke oma häälled inimestele, keda usute ja usaldate! Lõpetaksin Konstantin Pätsi sõnadega, mis ta lausus 1940. aasta Võidupühal, juba faktilise okupatsiooni tingimustes: „... Ei ole eesti rahval siin maailmas kedagi muud, kellele loota ja kelle poole hoida, kui ainult Eesti riiki!”

Tahaksin tänada kõiki inimesi, kes jõudumööda aitasid kaasa EKK tööle ja tegevusele.

Väike-Maarja kihelkonna kodanike komitee nimel
ANTS KALME

Väike-Maarja — Siimuna valimisringkonnas nr. 36 on Eesti Kongressi delegaadi mandaate 5, aga kandidaate 11:

Tõnu JOOST, sünd. 1935,

Rakke sovhoosi tsiviilkaitses staabilen,

kuulub NLKPsse ja MKSi, toetab

Rahvarinde liikumist;

Ain VÄÄT, sünd. 1950,

ehinustöölaine,

kuulub NLKPsse, toetab Rahvarinde liikumist;

Tiit MADE, sünd. 1940,

koondise „Eesti Tsement” vanemteadur välismaajanduse alal, parteitu;

Lembit KLAOS, sünd. 1948,

Laekvere kolhoosi metsaülem, parteitu;

Tiit VILK, sünd. 1942,

EMMTUUI Simuna Katsējaama ehinustöölaine, EDTE liige;

TIIT VILK: „1961.

a. lõpetasin Rakvere I. Keskkooli. Aasta hiljem läksin freesija ametist sõjaväkke. Seejärel elasin 16 aastat Tallinnas ja 7 järvakandis. Praegu töötan Siimunas ehinustöölisena, tiitar õpib Tartu Ülikoolis saksa filoloogiks.

Veresugulaste hulgas alates vanavanematest pole kedagi, kes oleks kunagi kommunistlikku parteisse kuulunud

Siin kindla pikaajalise töö tulemusena oli eestlaste seesmine rahvuslik iseteadvus ja poliitiline aktiivsus pinge XX sajandi alguseks kasvanud niivõrd tugevaks, et otsis soodsaid võimalusi enda täielikuks avaldamiseks. Need võimalused avanesid Vene revolutsiooniga 1917. aastal.

Eesti ühendati autonoomseks üksuseks 30. märtsil (12. aprillil) 1917. a. Maanõukogu kuulutas enese kõrgemaks võimuks Eestis 15. (28.) novembril 1917. a. ja Eesti vabariik kuulutati välja 24. veebruaril 1918. aastal. Nii oli teostunud Eesti riikliku iseseisvuse uuestiüld. Kuid riiklik iseseisvus, nagu näitab sündmuste käik, võideti lõplikult kätte alles Vabadussõjas — lahinguväljadel saavutatud võitude tulemusena.

Iseseisva Eesti riigi kavakindlale tihesitamisega võidi asuda 1919. aastal, pärast meie vägede suurt võidukat vastupealutungi, millega meie maa puhaistati vaenlasest. Tänu meie vägede kangelaaskule vastupanule jätkus see töö edukalt seadusandlikul, administratiiv-majanduslikul ja kultuurilisel alal, sest võidukate vägede kaitse all võisid edukalt arenada oma tegevust Asutav Kogu, kõik riiklikud ja omavalitsusüksused ning koolid. Eesti riiklik võim ja kogu riigi juhtimise aparatuur loodi ja kujunes seoses sõjaliste võitlustega.

Välispoliitiliselt andis edukas Vabadussõda meie riikliku tunnustuse, usalduse ja ka toetuse teiste riikide ja rahvaste poolt. Noore Eesti Vabariigi nime kandis meie vägede võidud Vabadussõjas maailma rahvaste sekka kiitumini ja mõjuvamat, kui seda suutsi teha ükski muu põlvkond või selgitustöö.

Eesti võidukas Vabadussõda mõjus aga mitte ainult meie rahva ajalookäiku, vaid Ida-Euroopa tolleaegses oluslikus ulatusid ta tagajärjed kaugemale meie riigi piiride, kujunes nurgakiviks ka teiste Balti riikide iseseisvusele.

---/---/ Sunnitud sõidima korraga kahe ohliliku vaenlasega — venelaste ja sakslastega, sõjaliselt ettevalmistamata Eesti Vabariik vajus paratamatult abi ja toetust väljastpoolt. Seda abi andsid Eestile kõigepealt liitriigid, eesotsas Suur-Britiga, ja Soome. Eesti kangelaalik võitlus pealtingiva kommunismiga äratas aga tähelepanu ka Skandinaavia rahvaste huigas, nimelt Taanis ja Rootsis, kust vähenad vabatahtlike salgad lihtinad aega võisid osa meie Vabadussõjast.

Vabadussõja aineesmärgiks oli sundida vastane loobuma meie kodumaal vallutamispüüetest ning kaitseist peale suruda meie rahvale vastuõrmatut kommunislikku korda. Niipea kui see eesmärk oli saavutatud, asusime oma endise vastasega rahuajale, osutades rahutegemisel samasugust julgust, otsustavust ja iseseisvust, nagu seda olime korduvalt osutanud sõjaski. /---/

Katkeid koguteosest „Eesti Vabadussõda 1918—1920”
(Tallinn, 1939)

Peale demobilisatsiooni nägi Vabariigi Valitsuse poolt kindrali kava ette ka sõjaväeorganisatsioonilise tšerkerkorraldamise. /---/

26. märtsil 1920. a. vabastati kindral J. Laidoner sõjavägede ülemjuhataja kohusest ning ühendati erakordselt suurte teenete sõnudega: „Vaba Eesti rahvas, iseseisv demokraatiline Eesti riik — see oli see suur pauleus, mille eest meie võitluses, mille eest meile julgust ja jõudu andis sõda hiilgavalt läbi viia. Kolmeistkümnend kuud võitles Eesti rahvavägi kõige raskemates tingimustes määratu suure ja tugeva vaenlase vastu, tõrjus tagasi kõik tema pealtingimised ja vabastas Eesti maa ja rahva. Vaenlane oli sunnitud meid iseseisva riigina tunnustama ja meiega rahu teema. Sellega pani Eesti sõjavägi kõige tugevama nurgakivi Eesti riigile ja Eesti iseseisvusele. Oma sõjaväele võlgne Eesti riik ja rahvas kõige suuremat tänu selle eest, mis on kätte saadud. Lootusrikkalt võime vaadata oma tulevikule vastu.” /---/

Katkeid koguteosest „Eesti Vabadussõda 1918—1920”

(Tallinn, 1939)

Et vaba Eesti saaks tegelikkuseks, peab meil kõigil palju tahtmist ja kodanikuulgust olema. Jõudu selleks!”

Näen Eesti Kongressis omariikluse taastamise üht selgemat väljendust.

KALME: „oma maa ja rahva tege-likust olukorrast.

ANTS „Olen lõpetanud Tallinna Merikooli, seejärel töötasin ligemale 15 aastat meremehena, suurema osa ajast kalalaevastikus välisvetes.

Kokkupuude teiste riikide ja rahvastega andis võimaluse mõnigategaks võrdlusteks koduse süsteemi — rek-

Jaan MIGLAI, sünd. 1956, Vao kolhoosi tehnoloogidusemeister, parteitu;

Ants KALME, sünd. 1937,

Väike-Maarja kolhoosi tehnikooperaatior, kuulub ERSPsse;

Doris TERAS, sünd. 1928,

pensionär, kuulub ERPSse;

Helju TAUU, sünd. 1930,

Tallinna Konservatooriumi õppejõud, kuulub ERSPsse;

Mihkel MÄND, sünd. 1951,

kuulub NLKPsse,

Väike-Maarja Keskkooli direktor; **Jaak VEISSERIK**, sünd. 1939,

agrofirma „Pandivere” komertsdirektor, parteitu.

Alates 1989. aasta juulist olen EDTE Siimuna osakonna esimees.”

ANTS KALME: „Olen lõpetanud Tallinna Merikooli, seejärel töötasin ligemale 15 aastat meremehena, suurema osa ajast kalalaevastikus välisvetes.

Kokkupuude teiste riikide ja rahvastega andis võimaluse mõnigategaks võrdlusteks koduse süsteemi — rek-